

Conferència del conseller de Justícia, Josep M. Vallès, al Cercle Financer (Societat Econòmica d'Amics del País), la Caixa.- 26/06/06.

“La millora de la Justícia com a servei públic: de què i de qui depèn?”

Algunes xifres sobre l'Administració de justícia a Catalunya.-

Comencem amb dades per tenir idea de la seva magnitud i per comparar-la amb altres organitzacions públiques o empreses privades.

Òrgans judicials distribuïts per tot Catalunya: 538

Jutges i magistrats: 656

Fiscals: 273

Secretaris i personal de suport: 7.600

Total personal: 9.000 aprox.

Edificis distribuïts per tot Catalunya: 120 edificis i locals

M² ocupats per tot Catalunya: 312.000 m²

Pressupost corrent de la Generalitat dedicat a Justícia (2006): 360 M €

Aportació Estat = 70 M €

TOTAL= 430 M € (2006).

Inversions en curs i programades 2004-10 = 500 M €. Superior a la dedicada a l'Administració penitenciària.

Hauríem d'afegir aquí el cost dels honoraris professionals (advocats i procuradors), les costes judicials, taxes i consignacions generades. Difícil de calcular per manca d'estadística fiable i d'estudis suficients que superin el tractament purament administratiu o processal de la situació.

Què fa l'Administració de justícia (AJ) amb aquests recursos? Alguns indicadors d'activitat a Catalunya:

Assumptes entrats (2005): 1.178.838

Assumptes resolts (2005): 1.167.271

Sentències: 210.273

Assumptes pendents (a Catalunya, sense Tribunal Suprem): 331.928

Sentències pendents d'execució (a 31.12.05): 274.934

Assumptes resolts per magistrat/jutge: 1.780 aprox.

Sentències dictades per magistrat/jutge: 320 aprox.

Atenent a la suma de recursos públics i privats que gestiona, **l'AJ és un sector d'importància econòmica i social molt considerable en el conjunt del país.** Són recursos que requereixen una gestió eficient i eficaç. ¿Se'n treu un rendiment social, econòmic i polític suficient? Amb costos socials i amb costos per als propis professionals, que han de fer la seva feina en condicions inapropiades.

En resum: 2 magnituds bàsiques. 9000 persones / 430 M € despesa corrent, aprox., sense inversions ni amortitzacions (com fa l'Administració pública en general).

L'opinió pública té una percepció negativa de l'AJ.-

¿Com és rebuda l'activitat d'aquesta AJ? En termes generals, l'opinió pública en té una visió força negativa. Ho constaten de manera implacable les enquestes i estudis. ICPS, CIS, CGPJ, EVE, Círculo de Empresarios

Probablement és un judici excessivament sever i rigorós. Però no deixa de ser preocupant, si volem un estat de dret social i democràtic legítim, creïble, acceptat, si no volem que augmenti la desafecció o distància entre ciutadania i institucions públiques. No té bon fonament aquest estat de dret si la ciutadania no està segura que l'AJ no acaba de funcionar, perquè és l'AJ la que ha d'assegurar la protecció dels drets i dels interessos legítims dels ciutadans. És una situació desfavorable en comparació amb altres països on l'AJ té una reputació positiva.

A què podem atribuir aquesta reputació negativa? Els punts forts i els punts febles de l'AJ.-

Reconeixement de punts forts.-

- imparcialitat i incorruptibilitat general del personal (a diferència d'altres països i èpoques)
- independència política pel que fa a la decisió judicial pròpiament dita, llevat d'algunes situacions en alguna cúpula

Però denúncia de punts febles:

- dilacions, especialment en partits judicials fora de Barcelona, especialment en alguna jurisdicció i en alguna instància (Tribunal Suprem: 50.000 assumptes pendents). Especialment, en execució.
- inaccessibilitat (o manca d'informació suficient) sobre la situació de cada cas, cosa que crea incomoditat
- inintel·ligibilitat dels procediments per a la majoria de la ciutadania

- inestabilitat d'una gran part del personal i, per tant, manca d'arrelament
- manca de sistemes d'avaluació efectiva sobre qualitat i rendiment
- absència d'orientació al *client*-usuari (poc *friendly*, poc amistosa): poca cura en l'acollida per a qui va forçat.

Punt discutit (segons els observadors i professionals)

- la qualitat tecnicojurídica estàndard de les resolucions

Aquesta percepció negativa de la justícia reclama potser un esforç de màrqueting i de comunicació per millorar *imatge*. Però no serà suficient si no es modifica la realitat, amb un gran esforç de transformació, de modernització, com el que han anat fent altres serveis i administracions públiques.

Acumulació d'un anecdotari ampli de situacions sorprenents per l'obsolescència tècnica i organitzativa del sistema, que no ha après de l'experiència d'altres organitzacions públiques i privades.

Una gran organització pública de serveis

- **que gestiona un gran volum de recursos**
- **que no aconsegueix satisfer les expectatives de la societat que la finança**

ha de ser objecte d'una anàlisi en totes les seves dimensions i d'un tractament de reforma o de modernització.

Hi ha anàlisis d'aquest tipus des de fa anys. L'any 1997, el propi Consell General del Poder Judicial (CGPJ) publicava un *Llibre blanc sobre la justícia a Espanya*, amb un diagnòstic força complet de la situació i unes propostes. Durant aquests dos darrers anys de govern de la Generalitat, s'ha elaborat el *Llibre verd de l'Administració de justícia a Catalunya*, amb 102 recomanacions. La reforma està iniciada en alguns punts, però avança lentament i de forma molt fragmentària.

Quines són les condicions de viabilitat d'aquesta modernització?

La modernització depèn d'una sèrie de factors que han d'actuar sobre els diversos components del servei públic de l'Administració de justícia.

Primera condició: assumir plenament que l'AJ és un servei públic.

Encara no és assumida del tot, ni per una part dels seus professionals en posicions destacades. És servei públic singular. Però servei públic. Cal superar la falsa disjuntiva poder polític-servei públic.

La legitimitat, l'acceptació, la credibilitat d'un poder polític (com és la justícia) depèn del seu origen (lleï, procés, etc.). Però també del seu exercici, de la capacitat d'obtenir resultats ben valorats. De prestar un servei de qualitat. Si l'AJ no és percebuda com a servei públic capaç d'oferir prestacions amb la màxima eficiència, s'afebleix la seva condició de poder polític democràtic. Requereix la doble legitimitat: d'origen i de resultat.

Segona condició: admetre que la transformació de l'AJ no depèn exclusivament de l'augment de recursos.

Una resposta immediata a la pregunta –“de què depèn la modernització de l'AJ?”- és: “fan falta més recursos”. Cert en alguns aspectes. Però és una resposta insuficient. L'aplicació de polítiques merament incrementalistes no tindrà resultats, si no s'ataquen els problemes de fons. No basten cures pal·liatives o simptomàtiques. Cal un tractament de fons, que vagi a l'arrel dels problemes estructurals del sistema.

L'anàlisi dels components del sistema

Examinem els components del sistema: instal·lacions físiques, tecnologies de la informació i comunicació (TIC), processos i organització, personal.

Començant pels més fàcils de tractar.

- 1) Instal·lacions físiques: majoritàriament antiquades, disperses, inadequades, poc acollidores, poc orientades al públic, poc segures. A Catalunya, 120 edificis repartits en 50 ciutats i pobles. Cal esforç inversor. Aquí sí que han mancat recursos.
- 2) TIC. Endarreriment notable respecte d'altres administracions (Seguretat Social, Agència tributària, govern municipal, universitats, etc.). Deficiències en recollida, tractament i transmissió de dades. Desconnexió entre operadors (tribunals, fiscalia, advocats, procuradors, altres administracions, públic). No ens podem permetre que augmenti el *gap* entre una societat i una economia que funcionen 24 hores al dia i *on-line* i una justícia que treballa en jornada reduïda, tanca un mes sencer cada any, i encara es comunica generalment per notificacions enviades amb un agent judicial en transport públic.

Aquí cal també esforç inversor.

- 3) Organització de les unitats judicials. Desfasada i obsoleta. En la seva distribució territorial i en la seva organització interna.
- el mapa judicial. Necessitat d'ajustar-lo a transformacions demogràfiques i urbanes. Tenir cura de les comunicacions físiques, però també de les TIC (que poden estalviar desplaçaments). Catalunya té 5 partits judicials amb més de 200.000 habitants (a part de les seus de les audiències provincials). Mentre que a Espanya hi ha 7 províncies –amb la seva corresponent audiència provincial- amb menys de 200.000 habitants.
 - l'organització interna dels tribunals i jutjats i de les seves oficines. La relíquia del jutjat unipersonal. Un model d'oficina judicial del segle XIX, amb absència de nivells de comandament responsable. Hi ha projectes de futur sobre una nova oficina judicial.

En aquest punt manca adaptació a les condicions actuals, més que no pas increment de recursos.

- 4) Processos. Avançar en la línia del que ja s'ha iniciat. Reformes de procediment jurídic profitoses (per exemple LEC. Pendent LECrim). Necessitat de revisar amb més radicalitat, sense detriment de les garanties indispensables. Són d'esperar reformes de procediment administratiu, induïdes per les TIC en curs.
- 5) Personal. Aquí toquem el punt clau de tota organització o empresa de serveis, com és l'AJ. Cal ressaltar el bon treball realitzat per la majoria del personal (jutges/magistrats i tot el personal de suport) en condicions molt difícils i força deficientes. Els bons professionals són les primeres víctimes d'una organització obsoleta i inadequada i d'un model de gestió de personal que els acaba perjudicant a ells mateixos.

L'actual règim de gestió del personal és clarament deficient i perjudica el rendiment del servei.

- **pel que fa a jutges, magistrats i fiscals,** l'actual sistema de selecció i nomenament s'ha de revisar molt a fons. L'actual oposició memorística s'hauria de completar amb l'acreditació d'altres habilitats i coneixements. Conveniència de tenir experiència laboral prèvia. La combinació de formació i pràctica ha de ser més equilibrada i ningú hauria de "guanyar una plaça" sense verificació reiterada de la seva capacitat (com en altres països) i de la seva maduresa personal i professional. Això obliga a assumir gradualment

la responsabilitat plena de la funció. Davant la responsabilitat de decisió unipersonal immediata.

- **pel que fa al personal de suport (secretaris i altres cossos administratius)**, pot afirmar-se el mateix, amb una hipoteca afegida. No està enquadrat en una distribució clara de responsabilitats. I, per altra part, el seu estatut i règim general és regit per una centralització injustificada. La condició de *cuerpos nacionales* dependents del Ministeri pel que fa a selecció, retribució, llicències, horaris, sancions, etc. impedeix una gestió adequada a les necessitats del terreny. En resum, cada òrgan judicial pot ser un illot incontrolat en el dia a dia de l'ordenació del treball i, al mateix temps, les condicions generals i el règim d'aquest personal es decideixen de manera uniforme en un al Ministeri a 600 km.

En resum i sense entrar en més detalls, el personal del servei públic de l'Administració de justícia pateix una doble carència, segons les dues categories examinades.

- Pel que fa a jutges i magistrats, la seva gestió pateix els problemes propis de la denominada *gestió dels professionals* (metges en un hospital, auditors, professors en una universitat, advocats d'un bufet col·lectiu, etc.) que tenen nivell tècnic elevat i necessiten autonomia i independència de decisió. Però que es troben enquadrats en una organització més àmplia, que els demana resultats i rendiments proporcionats als recursos que els facilita.

La dificultat de la gestió d'aquests col·lectius de professionals es troba aquí agreujada per l'estatut molt protegit que els confereix –amb justificació– la seva condició de jutges. Però que sovint és utilitzat com a barrera de caràcter corporatiu per resistir-se a la innovació en benefici d'un servei públic.

- Pel que fa al personal administratiu de suport, la dificultat que pateix la seva gestió és la pròpia dels empleats del sector públic administratiu en general, però extremadament aguditzada per l'absència d'un gestor pròxim i plenament competent que intenti innovar en matèria de selecció, formació, promoció i avaluació permanent, en benefici de l'usuari.

Com es pot imaginar, aquest component –el personal– és el que presenta un tractament més difícil. L'experiència d'altres organitzacions així ho revela. Difícil, però no impossible.

No hi haurà modernització o transformació del servei públic sense intervenir a fons en instal·lacions, TIC, organització i personal. A qui li correspon fer-ho? De qui depèn aquesta transformació pendent?

De qui depèn aquesta modernització? De molts actors: institucionals, professionals i socials.

Els actors institucionals.

Són diversos: CGPJ, Ministeri de Justícia, Departament de Justícia, sales de Govern dels tribunals superiors de justícia, etc. Es reparteixen competències sobre el servei i això en perjudica la definició coherent d'una estratègia i la seva aplicació.

1) A càrrec del Departament de Justícia de la Generalitat: edificis i TIC.

Té atribucions completes en infraestructures. Fins ara les havia exercit amb una certa parsimònia, per dir-ho amb paraules suaus. En els darrers 2 anys, s'ha aplicat un programa d'inversions molt més contundent que ha de deixar renovada tota la infraestructura física en 6 anys. Amb l'objectiu de modernitzar i les instal·lacions judicials de cada partit judicial en edificis nous, funcionals.

Programa 2004-2010, pressupostat i ja iniciat. Construcció de 250.000 m² en 6 anys, quan en els 10 anys anteriors se'n van construir 100.000 m².

La Generalitat té també competències en mitjans tecnològics. La situació fa 2 anys era de retard considerable en la matèria, malgrat un esforç inicial. Equips obsolets i incompatibles amb els nous aplicatius més utilitzats en el mercat. Sistemes operatius superats. Xarxa en crisi permanent.

En els dos anys i mig darrers, s'ha donat un pas molt notable en la matèria. Renovació de tot el parc informàtic, adjudicació de la renovació de tot el programari necessari. Aquesta renovació permetrà la gestió de dades, la gestió de processos i la gestió de comunicacions sobre la base de les TIC actuals. És a dir, acostarà l'AJ al que ja fan altres administracions públiques del país. Renovació total: 10.000 ordinadors, servidors i xarxa. Programes en revisió per aplicar durant 2007. Cost: 60 M € en 3 anys.

Una renovació en TIC ha de permetre més transparència, més control dels resultats obtinguts i més immediatesa en la reacció davant de desviacions poc explicables. Control que ara és difícil per manca d'instruments de control. Per exemple, en la comptabilitat per centres de cost, en el càlcul de rendiment per òrgan judicial, en la gestió de l'assistència jurídica gratuïta, etc.

Finalment, també correspon a la Generalitat una intervenció en la posada en marxa de la nova oficina judicial. És tema clau en la possible modernització. S'hi ha treballat a fons i s'espera iniciar la reforma durant el 2007. Però novament cal advertir que la intervenció de la Generalitat és parcial. I, a més, està subordinada a decisions del Ministeri en matèria de personal. És patent la dificultat de posar en marxa una reforma administrativa si l'encarregat de fer-ho no compta amb plena competència sobre el personal que ha d'aplicar-la.

2) **A càrrec del CGPJ i Ministeri de Justícia: estructura territorial, organització, processos, personal.**

Altres actors institucionals retenen competències molt importants mentre que la competència de la Generalitat és limitada o pràcticament nul·la. **Predomina una visió centralista, que no s'adiu ni amb una administració moderna, ni amb l'Estat de les autonomies.** Que no ha avançat com preveia la pròpia Constitució de 1978 o l'Estatut de 1979? Al contrari, s'han retallat possibilitats amb una interpretació restrictiva de la capacitat autonòmica i alhora expansiva de la capacitat estatal.

Per això mateix, estructura territorial i organització de l'oficina no es gestiona com s'hauria de gestionar: a distància i amb lentitud.

Experiència decebedora de relació amb el Ministeri (responsable de personal i organització), amb independència del color polític. Ignorància i menysteniment del paper de les comunitats autònomes (CA). Iniciatives ministerials sense consulta, ni formal ni informal. Contemplen les CA en posició subordinada, no en posició de coadjuvants. Sense una revisió a fons del paper del Ministeri seguiran les ineficiències i les disfuncions i no es venceran inconvenients i resistències per renovar l'AJ.

El nou Estatut com a motiu d'esperança raonable.

Per tot això, és tan important el contingut en matèria de justícia en l'Estatut d'autonomia de Catalunya (EAC) 2006. Títol III. Guiat per la preocupació de la modernització i reforma de l'AJ, no per criteris *sobiranistes* o *identitaris*. Si l'EAC s'activa efectivament, la distribució de responsabilitat entre els actors institucionals serà diferent i més favorable a la modernització.

Per què? Perquè permetrà l'aplicació del que denomino **la regla de les 4 aproximacions**:

- aproximació de la decisió jurisdiccional. Decisions jurisdiccionals més properes al lloc del conflicte. TSJ ara en mans del Tribunal Suprem. Justícia de proximitat

- aproximació de la gestió de l'AJ. Gestió de recursos des del propi terreny de prestació del servei. Especialment, competències clares sobre el personal de suport, ara en mans del Ministeri.
- aproximació del govern dels jutges al lloc on exerceixen la seva funció. Per delegació, no per fractura del CGPJ que la Constitució espanyola defineix com a òrgan de govern dels jutges.
- aproximació del personal judicial a la societat on actuen. Més estabilitat, més coneixement de la llengua i del dret (com a senyal de ser poder del estat, que no és un estat colonitzador, com a senyal d'identificació amb la ciutadania a la qual serveixen).

Però la realització d'aquestes expectatives depèn ara del projecte de reforma de la Llei orgànica del poder judicial (LOPJ), presentat pel Govern a les Corts. L'actual projecte del Govern de l'Estat és insuficient i no recull el potencial renovador de l'Estatut. Ha de ser esmenat.

Per raó de la remissió de l'EAC a la reforma de l'LOPJ. Aquest potencial de transformació només s'activarà efectivament si es reforma l'LOPJ, actualment en tràmit en el Congrés dels Diputats, en un projecte presentat pel Govern a finals de l'any passat.

L'actual projecte del Govern no recull –o retalla- el potencial de l'EAC. Primera prova que ha de passar l'EAC de 2006. **Si aquest projecte del Govern de l'Estat no és esmenat –i en això ha treballat la Conselleria a través dels grups parlamentaris-, pot succeir el que va passar en aquesta i altres matèries de l'EAC 1979, immediatament esterilitzat per l'LOPJ de 1985.** Cosa que seria greu perquè contradiria esperit i lletra de l'Estatut i, a més, perquè impediria donar un pas endavant en la modernització del servei. Aquí hi ha un paper per als actors institucionals (governos, partits polítics) que hauran de prendre posició en aquest debat i en aquesta tramitació

Els altres actors.-

A més dels actors institucionals (Generalitat, Estat, CGPJ), cal comptar amb els actors professionals i amb els actors socials.

Hi ha altres actors, a part dels institucionals. Els professionals de l'AJ i els denominats operadors jurídics (advocats, procuradors, les corporacions que els representen), els actors socials organitzats (empresarials, sindicals, culturals i altres) i els actors mediàtics. D'aquests actors depèn també la possibilitat de la modernització de l'AJ. Què poden fer?

Els actors professionals.-

- 1) Personal de l'AJ. Magistratura, fiscalia i personal de suport. La transformació depèn també d'ells. Des de dintre, hi ha molt bons professionals angoixats per l'estat deficient de l'AJ. Recau sobre molts d'ells el pes excessiu d'una mala organització. Són les primeres víctimes del seu mal funcionament. Alguns també estan desitjosos de canvis. Però amb dificultat per copsar el caràcter estratègic de les reformes necessàries, per manca de visió global del servei. Perquè ni la seva preparació, ni la seva vocació és aquesta. Massa sovint els inquiets i els crítics –que hi són- es concentren en la reclamació de més recursos o en tractaments que no van al fons dels problemes.

En altres casos, són part interessada a defensar posicions corporatives, resistents al canvi. Amb disposició a confondre l'estatut i la independència que els confereix la llei en el moment de jutjar amb la defensa de posicions estratègiques i ideològiques que són competència de la sobirania política, expressada per les majories parlamentàries. En ocasions, amb una manifesta manca de respecte a la sobirania democràtica del Parlament.

Cal reconèixer la dedicació d'aquell grup nombrós de professionals que – malgrat tot- fan funcionar el sistema. Però hi ha canvis a adoptar que són necessaris per respondre a les demandes socials d'avui i, sobretot, per obtenir el reconeixement i la legitimitat que l'AJ obté en altres països democràtics i que encara no té avui entre nosaltres després de més d'un quart de segle de democràcia.

- 2) Advocats i procuradors i les seves corporacions/col·legis professionals. Són els usuaris directes del servei. Pateixen també les seves insuficiències. Però són art i part en algunes d'elles. Són prescriptors. D'ells depèn la funció de proveir la defensa dels drets dels ciutadans. Però d'ells pot derivar també l'excés de litigiositat o la persistència estèril a sostenir pretensions inviables o merament dilatòries. Dues dades significatives del panorama espanyol i català són la taxa de lletrats per habitant i –fins ara- l'habilitació automàtica dels titulats universitaris per actuar davant dels tribunals. Ambdues tenen efectes negatius sobre el bon funcionament de l'AJ. És necessària també una revisió a fons d'aquestes professions i de la seva intervenció en l'AJ. No hi entraré, però convé no oblidar la seva importància. També aquí hi ha terreny per a la reflexió i la reforma de situacions que semblen no tenir alternativa.

Els actors socials organitzats.-

Finalment, cal comptar amb els actors socials organitzats: empreses, sindicats, cambres de comerç, entitats cíviques o culturals, ONG, organitzacions de consumidors, etc. Són els actors col·lectius que –per ells mateixos o pels seus associats- han de recórrer a l’AJ quan busquen la protecció dels seus drets o dels seus interessos. Són els clients-usuaris finals d’aquest servei públic.

Però –fins que no els afecta directament- se solen mantenir allunyats o indiferents davant de les mancances del sistema, a diferència de la seva reacció més reivindicativa o bel·ligerant davant de les deficiències d’altres sistemes o infraestructures.

En moltes d’aquestes entitats i en les seves formes d’actuar, dominen ja valors d’eficiència, de racionalitat administrativa, de transparència informativa, que cal traslladar a l’AJ, si volem superar progressivament el que és obstacle principal de la modernització: una determinada mentalitat, una determinada cultura organitzativa a la que li costa encara considerar aquesta activitat pública com un servei, que es contempla a si mateixa com a aïllada de la societat i de la seva dinàmica.

Les entitats socials han de procurar exportar a l’AJ algunes experiències positives de la seva pròpia transformació, en contextos competitius, però que són pròpies de qualsevol organització de serveis, pública o privada. No tot és traslladable, però sí una part important.

Els actors socials han de fer tot el possible per ajudar els sector professionals que volen millorar el sistema, motivar-los i incitar-los, fins a constituir la massa crítica suficient per reforçar les tendències innovadores i neutralitzar inèrcies conservadores en les maneres de treballar i organitzar-se.

La necessària concertació entre tots els actors.-

La transformació de l’AJ no depèn només ni principalment de les institucions o dels seus professionals. Depèn de la concertació amb tots els actors socials per superar inèrcies i resistències.

La modernització de l’AJ, de qui depèn? No depèn només ni principalment dels actors institucionals –Govern, Parlament i dels partits polítics que els formen -. Sobre el paper, és a dir, sobre la llei o el reglament, sí que depèn de les majories governamentals. Però la determinació d’aquestes majories sol ser poc enèrgica. Temen enfrontar-se amb resistències corporatives ben incrustades en el propi aparell estatal i disposades a aixecar banderes aparentment indiscutibles –independència, unitat del poder judicial- per protegir posicions polítiques i professionals, que impedeixen fer passos endavant en aquesta modernització que exigeixen les condicions de la societat actual.

Per això, em sembla indispensable l'actuació conjunta i sostinguda d'una constel·lació d'actors socials. Poden contrarestar les dinàmiques conservadores i gremialistes d'una part dels professionals i poden ajudar els responsables polítics massa tímids en la seva voluntat renovadora.

Per això, la importància de la tasca de difusió de la situació de l'AJ i dels tractaments necessaris per millorar-la, més enllà de tractaments superficials o merament incrementalistes. A base de debats públics i compartits, no estrictament endogàmics, sinó en contrast amb representants d'altres col·lectius. Això ho hem procurat des de la Conselleria.

Aquí pot ser rellevant la tasca dels mitjans de comunicació, si no confonen la informació sobre la justícia amb la informació dels episodis més truculents o extravagants que –per excepció- es donen en el conjunt de l'activitat judicial. Si abandonen aquesta confusió –com ja fan alguns- i completen la plana de successos amb una anàlisi més completa i aprofundida del sistema judicial com a tal i del seu funcionament, faran un bon servei a la seva modernització.

Una proposta concreta: constituir un espai ciutadà de debat sobre la justícia i de col.laboració en la seva reforma.-

Aquesta concertació d'actors ha de tenir una traducció concreta, un *espai ciutadà* de debat i proposta sobre la justícia i la seva reforma. Cal ajudar els actors institucionals i els actors professionals a fer l'anàlisi dels problemes, a suggerir propostes de millora i a aplicar-les amb decisió política.

L'assumpte és de prou transcendència social i econòmica per no deixar-lo només en mans dels seus responsables polítics directes o dels professionals que hi actuen. Una perspectiva externa pot ampliar les perspectives d'anàlisi i reforçar les voluntats innovadores. La constitució d'un fòrum o taula ciutadana que aplegui representants de les administracions, d'organitzacions públiques i privades i d'experts independents podria servir per fer avaluacions periòdiques de l'evolució del servei públic i formular recomanacions per suplir les seves carències. En les recomanacions del *Llibre verd* (n. 96), es fa esment d'un comitè assessor del Consell de Justícia, amb una funció similar.

L'entitat que patrocina aquesta tribuna pública del Cercle Financer –la Societat Econòmica d'Amics del País- té la tradició reformista adequada per a iniciar la constitució d'aquest fòrum, juntament amb altres corporacions i entitats. Crec que ha arribat –per moltes raons- el moment que la societat civil passi de ser espectador resignat a actor –respectuós, però decidit- d'aquesta modernització.

¿No hi ha res a fer?

Se'm va dir fa dos anys: "No hi ha res a fer". "No te'n sortiràs". Després de 30 mesos de responsabilitat, què puc contestar? Primer, puc afirmar que sí que hi ha molt a fer. Crec saber el que s'hauria de fer. I de qui depèn de que es faci.

He comprovat que és molt més difícil gestionar aquesta part de la responsabilitat política que m'ha tocat que no pas la part penitenciària, malgrat les aparences. I, per tant, accepto que no se'n sortirà un conseller sol o un govern sol, ni diversos consellers o governs, un darrere l'altre, si només compten amb els recursos institucionals.

Però sí que se'n poden sortir gradualment, si compten amb el suport –i amb l'exigència insistent d'una societat- que no es conforma –per propi instint de conservació social- a tenir una justícia com la que li pertoca a un estat democràtic de dret i a una societat avançada en el món d'avui. Això és el que s'ha intentat en aquests dos anys i mig i s'haurà de continuar intentant en el futur.

Un resum en 7 proposicions.

- 1) Tenim una AJ que no es correspon amb la complexitat de la societat actual ni amb les seves necessitats.
- 2) No per manca de mitjans o per defectes dels seus professionals individualment considerats, sinó principalment per defectes estructurals que també penalitzen els propis professionals i els ciutadans en general.
- 3) És imperativa, per tant, la modernització a fons d'un servei del que depenen cohesió social i progrés econòmic.
- 4) Aquesta modernització comporta aproximació al territori de la decisió jurisdiccional, de la gestió dels recursos personals i materials, del govern de la magistratura i dels propis titulars dels òrgans judicials.
- 5) Aquesta intervenció ha de comptar amb un suport actiu dels actors socials i no pot ser deixada exclusivament en mans dels actors institucionals.
- 6) Ha arribat l'hora de constituir un fòrum o espai ciutadà de debat i proposta sobre la justícia, deixant de banda la resignació i passant a la proposta.
- 7) L'objectiu final ha de ser posar l'AJ al nivell de reputació que té en països on és la més valorada de totes les administracions o institucions públiques.

26 de juny de 2006

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Gabinet de Comunicació

■ **Comunicat de premsa** ■

Gabinet de Comunicació
Departament de Justícia
premsa.dj@gencat.net
Telèfon 93 316 41 00